

Selbu Energiverk AS
Gjelbakken 8
7580 SELBU

Saksbehandler, innvalgstelefon
Hedda Auestad Nilsen, +4774168075

Vedtak om pålegg - fiskebiologiske undersøkelser - Selbu Energiverk AS - 2024

Statsforvalteren pålegger Selbu Energiverk AS fiskebiologiske undersøkelser i Slindelva, Store- og Lille Slindvatn, Sørungen og Rensjøen. Vi pålegger ungfiskundersøkelser, gytefiskundersøkelser, klassifisering kategorisering av fiskebestanden og en samlet vurdering av effekten av reguleringen på fiskebestanden. Grunnet for pålegget er et behov for kunnskapsinnhenting i de nevnte vannforekomstene. Rapport skal oversendes Statsforvalteren innen 31.12.2026.

Vi viser til vårt varsel om pålegg, datert 20.08.2024.

Sakens bakgrunn

Miljøforvaltningen har som målsetting å sikre at naturlig høstbare bestander av anadrom laksefisk, innlandsfisk, andre ferskvannsorganismer og ferskvannstilknyttede naturtyper forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven slik at naturens mangfold og produktivitet bevares. Vannkraft kan påvirke de fysiske forholdene i et vassdrag, ved å endre på forhold som temperatur, isdekke, vannstand og vannkvalitet. Dette kan ha negative virkninger på naturmangfoldet i de regulerte vannforekomstene, og ha effekter på gyte-, oppvekst- og vandringsforhold for fisk. Gjennom naturforvaltningsvilkårene i hver enkelt konsesjon har Statsforvalteren hjemmel til å pålegge fiskebiologiske undersøkelser ved behov.

I brev datert 20.08.2024 varslet Statsforvalteren at vi ønsket å pålegge Selbu energiverk AS (SEV) å bekoste og gjennomføre fiskebiologiske undersøkelser i Slindelva, Store- og Lille Slindvatn, Sørungen og Rensjøen. Se vårt varsel om pålegg for områdebeskrivelse av vannforekomstene samt økologisk tilstand/potensiale. Slindelva er oppført på Klima- og miljødepartementets godkjenning av oppdatert plan for vannforvaltning i vannregion Trøndelag for planperioden 2022-2027 i vedlegg 2, «Vannforekomster med miljømål som kan medføre krafttap». I samme rapport oppgis Sørungen i vedlegg 3, «vannforekomster med miljømål som kan medføre andre tiltak i vannkraftsektoren»¹. I brev fra NVE av 10.07.2024 utsetter NVE fristen for revidering av konsesjonsvilkår i Slindelva til 2033.

¹ KLDs godkjenning av oppdatert regional plan for vannforvaltning i vannregion Trøndelag for planperioden 2022-2027 [Klima- og miljødepartementets godkjenning av oppdatert regional plan for vannforvaltning i vannregion Trøndelag for planperioden 2022-2027 \(regjeringen.no\)](https://www.regjeringen.no)

Dette var for å gi rom for kunnskapsinnhenting, og for å se en revisjon av Slindelva i lys med revisjon av Nea. Slindelva og Sørungen nevnes også i rapporten «Vannkraftkonsesjoner som kan revideres innen 2022»² og oppgis å ha høy prioritet for revisjon.

Det er lite informasjon tilgjengelig om vannforekomstene rundt Slindelva. I rapport fra NTNU Vitenskapsmuseet fra 2017³ oppgis det at mye av habitatet som tidligere har vært tilgjengelig for gyting er begrenset. Slindelva har historisk vært en viktig gyteelv for storørret. Det oppgis at det er lite vann i elva oppstrøms utløpet av kraftverket. Det finnes en rapport fra 2023 fra Østrungen⁴. Denne undersøkelsen viste at bestanden av ørret var av middels til høy tetthet, men størrelsen på fisken var av middels til liten størrelse. Dette kan tilsa at næringsforholdene i innsjøen er lave. Det står ingenting om effekten av reguleringen i denne rapporten. Utenom disse rapportene er det lite informasjon å hente om Slindelva og innsjøer oppstrøms Slindelva, fra nyere tid. Vi tolker dette som at det ikke er gjennomført undersøkelser i disse vannforekomstene de siste årene.

I vårt brev av 20.08.2024 varslet vi at vi ønsket å pålegge ungfiskundersøkelser, gytefiskundersøkelser, klassifisering og kategorisering av fiskebestanden, og en vurdering av reguleringens effekt på fiskebestandene. Vi varslet at vi ønsket at undersøkelsene skulle gjennomføres innen utgangen av 2025.

Selbu Energiverk AS sine merknader til varselet

SEV hadde ingen kommentarer eller innvendinger til selve pålegget. SEV skriver i brev av 10.09.2024 at de ønsker å engasjere Norsk institutt for naturforskning (NINA) for å gjennomføre undersøkelsene og rapporteringen. De inkluderer at forsker hos NINA har skrevet i e-post at det blir knapt med tid å gjennomføre både undersøkelser og rapportering innen utgangen av 2025. SEV ber derfor om å få utsatt fristen for undersøkelser og rapportering til 2026.

Statsforvalterens vurdering

Vi stiller oss positive til at SEV har vært i kontakt med NINA for å gjennomføre undersøkelser og rapportering. I varselsbrev skrev vi at vi ville sette vilkår om at SEV engasjerte et selskap med ferskvannsfaglig kompetanse. Dersom NINA engasjeres for å gjennomføre undersøkelser og rapportering, vurderer vi at dette vilkåret oppfylles. Vi er også kjente at NINA er med på overvåking av Selbusjøen gjennom prosjektet ØKOSTOR, som overvåker store innsjøer i Norge.

I opprinnelig varselsbrev skrev vi at vi ønsker at undersøkelser skal være gjennomført innen utgangen av 2025. SEV ber om å få utsatt frist for undersøkelser og rapportering, slik at de er ferdigstilt innen utgangen av 2026. Statsforvalteren imøtekommer dette. Vi setter en samlet frist for undersøkelser og rapportering til 31.12.2026. Vi mener at det er viktig at resultatene som kommer frem som følge av pålegget gjøres tilgjengelig for allmennheten gjennom en rapport.

Formålet med pålegget er å danne et kunnskapsgrunnlag om reguleringen av Slindelv-vassdraget. Påvirkningen fra reguleringen på naturmangfoldet i vannforekomstene er sentral. En prosjektplan skal framlegges for Statsforvalteren minimum en måned før undersøkelsene finner sted, se vilkår 3.

² Vannkraftkonsesjoner som kan revideres innen 2022 <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/M49/M49.pdf>

³ Fiskebiologiske undersøkelser i Selbusjøen og Nea med sideelver i 2016

[Hesthagen+Fiskebiologiske+undersøkelser+i+Selbusjøen\(002\)NTNU+Vitenskapsmuseet+naturhistorisk+rapport+2017-2+.pdf](#)

⁴ Rapport prøvefiske Østrungen [Rapport_provefiske23_Østrungen.pdf](#)

Våre vurderinger bak undersøkelsene som vi pålegger:

1. Ungfiskundersøkelser

Ungfiskundersøkelser skal gjennomføres på et tilstrekkelig antall stasjoner i Slindelva, samt i de sentrale sidebekkene til innsjøene oppstrøms Slind kraftverk. Ungfiskundersøkelser er en viktig undersøkelsesmetode for å vurdere flaksehals i systemet. Det kan si noe om den økologiske tilstanden i elva, vandringshindre og eventuelle begrensninger i rekrutteringen. Vi kjenner til at noen av innsjøene oppstrøms Slindelva har stor regulerings høyde. Vi vurderer at det er hensiktsmessig å el-fiske i sideelvene til innsjøene for å undersøke oppvekstvilkårene i disse områdene. Vi regner med at konsulent kan vurdere hvilke sidebækker som bør undersøkes på stedet.

2. Gytefiskundersøkelser

Slindelva har tidligere vært ei viktig gyteelv for storørret i Selbusjøen. Det rapporteres om tapt habitat som følge av reguleringen⁵. Vi ønsker at konsulent skal undersøke og vurdere gyteforholdene i Slindelva.

3. Vurdering og klassifisering av gytefiskbestanden i innsjøer

Vi ønsker at ørretbestanden i Store- og Lille Slindvatn, Sørungen og Rensjøen karakteriseres etter NINA rapport nr. 73, «Garnfangst og størrelse på gytefisk som hjelpemiddel i karakterisering av aurebestander»⁶. Vi håper dette kan si noe om næringsforholdene i innsjøen. Resultatene fra disse undersøkelsene kan brukes i videre lokal forvaltning av innsjøene.

4. En vurdering av effekten av reguleringen på fiskebestanden

Resultatene fra undersøkelsene skal så vidt mulig brukes for å evaluere effekten av driften av kraftverkene på vannforekomstene som omfattes av reguleringen.

Østrungen

Statsforvalteren har ikke hjemmel til å pålegge undersøkelser i Østrungen. Vi mener likevel at det bør innhentes data fra alle innsjøene som omfattes av reguleringen fra samme år. Vi oppfordrer SEV til å gjennomføre undersøkelser slik det beskrives under punkt 1 og 4.

I etterkant av undersøkelsene vil det foretas en vurdering om undersøkelsene skal videreføres.

Hjemmelsgrunnlag

I brev datert 22.12.2005 ble Statsforvalteren (da Fylkesmannen) delegert myndighet fra Klima- og miljødepartementet (da Miljøverndepartementet) til å pålegge undersøkelser og tiltak i regulerte vassdrag oppstrøms anadrom strekning, der det foreligger hjemmel i gjeldende konsesjon. Naturforvaltningsvilkårene i konsesjonen legger rammen for hva Statsforvalteren kan pålegge.

Slindelva og Slindvatnene reguleres gjennom Kongelig resolusjon av 10.06.1983, «Tillatelse til erverv og ekspropiasjon m.v. for utbygging av Slind kraftverk i Selbu kommune, Sør-Trøndelag» (konsesjon nr. 410).

Vilkår side 5, punkt 3 II:

«Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Direktoratet for vilt og ferskvannsfisk: (...)

---

⁵Fiskebiologiske undersøkelser i Selbusjøen og Nea med sideelver i 2016

[Hesthagen+Fiskebiologiske+undersøkelser+i+Selbusjøen\(002\)NTNU+Vitenskapsmuseet+naturhistorisk+rapport+2017-2+.pdf](#)

⁶ Garnfangst og størrelse på gytefisk som hjelpemiddel i karakterisering av aurebestander [Microsoft Word - Rapport73mbilde.doc \(nina.no\)](#)

c. å bekoste tiltak i Slindelva nedenfor Stampfossen for å sikre oppgang, naturlig reproduksjon og fremme av fiske av ørret, skape fiskeplasser m.m., for å redusere skadevirkninger på fisket, (...)

e. å bekoste fiskeri- og viltbiologiske undersøkelser, herunder langtidsundersøkelser og å delta i fellesfinansiering av større biologiske undersøkelser som omfatter de populasjoner som berøres av utbyggingene og reguleringene.»

Rensjøen Overføring fra Rensjøen til Sørungen reguleres gjennom kongelig resolusjon av 08.12.1961, «Tillatelse for Selbu kommunale elektrisitetsverk til regulering og overføring av Rensjøen og ytterligere regulering av Sørungen i Selbu herred» (konsesjon nummer 11).»

Sørungen

Det er tre konsesjoner som setter rammer for kraftproduksjon i Sørungen:

Kongelig resolusjon av 08.12.1961, «Tillatelse for Selbu kommunale elektrisitetsverk til regulering og overføring av Rensjøen og ytterligere regulering av Sørungen i Selbu herred» (konsesjon nummer 11).

Vilkår punkt 11:

«Dersom departement finner det nødvendig med års mellomrom å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i de nevnte områder, plikter konsesjonæren å bære utgifter til disse undersøkelser.»

Kongelig resolusjon av 22.04.1966, «Tillatelse for Selbu kommune til å overføre Nåla til Sørungen i forbindelse med bygging av Julskaret kraftverk» (konsesjon nummer 365).

Vilkår punkt 15:

«Om departement finner det nødvendig med års mellomrom å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i vassdraget, plikter konsesjonæren å bære utgiftene til disse undersøkelser.»

Kongelig resolusjon av 13. juli 1945, «Tillatelse for Selbu kommune til å foreta en overføring av vann fra Sørungen til Store Slindvatn i Selbu herred i Sør-Trøndelag fylke» (konsesjon nummer 157). Denne konsesjonen har ikke naturforvaltningsvilkår.

Østrungen

Arbeidsdepartementets skrivelse av 07.04.1941, «Tillatelse for Selbu kommune å foreta en regulering av Østrungen i Slindelva, Selbu herred, Sør-Trøndelag fylke» (konsesjon nummer 115). Denne konsesjonen har ikke naturforvaltningsvilkår

Naturmangfoldloven

Etter lov av 16.06.2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven), § 7, skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 legges til grunn ved utøvelse av offentlig myndighet.

§ 8 – Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget for varslet vedtak regnes som tilstrekkelig. Det er lite tilgjengelig informasjon om vannforekomstene oppstrøms Slindelva, men metodene i de pålagte undersøkelsene vil trolig ikke føre til stor skade på naturmangfoldet. Tiltakene vil trolig øke kunnskapsgrunnlaget i områdene som omfattes i pålegget.

El-fiske er en svært utbredt metode for å undersøke tettheten av fisk i ei elv, og kan gi mye informasjon om fiskebestanden uten å avlive fisken. Dersom el-fisket er gjennomført av kompetent personale, vil det trolig påføre lite skade på naturmangfoldet.

Prøvefiske med garn er også en svært utbredt metode for å undersøke fiskebestanden i innsjøer. Ved bruk av disse metodene kan kompetente forskere si noe om vekstmønster og tetthet. Garnfiske er som hovedregel ikke ulovlig i ikke-anadrome innsjøer i Trøndelag (utenom Selbusjøen), så lenge en har grunneiers tillatelse.

§ 9 Føre-var-prinsippet

Undersøkelsene i pålegget vil trolig ikke føre til irreversibel skade på naturmangfoldet i de påvirkede områdene.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning

Den samlede belastningen som følge av de pålagte undersøkelsene er trolig lav. Garnfiske vil føre til noe avliving av ørret, men de negative påvirkningene av dette vil trolig ikke være av irreversibel karakter.

§ 11 Kostnadene ved miljøforringelse

Regulant bærer kostnader for de pålagte undersøkelsene.

§ 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Vi setter vilkår om at SEK må benytte personale med ferskvannsfaglig kompetanse som følger standarder for undersøkelser.

Vedtak

Med hjemmel i følgende konsesjoner:

- Kongelig resolusjon av 10.06.1983, vilkår nr. 3
- Kongelig resolusjon av 08.12.1961, vilkår nr. 11
- Kongelig resolusjon av 22.04.1966, vilkår nr. 15

pålegger Statsforvalteren Selbu Energiverk AS å bekoste og gjennomføre fiskebiologiske undersøkelser i Slindelva, Store- og Lille Slindvatn, Rensjøen og Sørungen i Selbu kommune. Vi pålegger følgende undersøkelser:

- Ungfiskundersøkelser i Slindelva og sidebekker til innsjøer oppstrøms Slindelva.
- Undersøkelse og vurdering av habitat for gyting i Slindelva.
- Vurdering og klassifisering av gytefiskbestanden i innsjøer etter NINAs rapport nr. 73
- En samlet vurdering av vannkraftreguleringens effekt på fiskebestandene

Rapport fra undersøkelsene skal sendes til Statsforvalteren innen 31.12.2026.

Vi setter følgende vilkår:

1. Undersøkelsene og rapportering skal gjennomføres av et selskap med relevant kompetanse innen fiske- og ferskvannøkologi.
2. Undersøkelsene skal gjennomføres i samsvar med norsk standard for ferskvannsbioologiske undersøkelser (NS 9455) med underliggende metodestandarder. I tilfeller hvor det skal tas i bruk metoder som ikke er standardisert, skal beste tilgjengelige metodikk ut fra vitenskapelige kriterier benyttes.
3. Prosjektbeskrivelse med opplysninger om prosjektansvarlige skal forelegges Statsforvalteren minimum en måned før undersøkelsene starter opp. Dersom det skulle

oppstå behov for å endre undersøkelsesopplegget må dette avklares med Statsforvalter i god tid før undersøkelsene finner sted.

4. Undersøkelsene skal gjennomføres slik at rapport er klar innen 31.12.2026.
5. Data framskaffet gjennom pålagte undersøkelser skal legges inn i vannmiljødatabasen. [Vannmiljø \(miljodirektoratet.no\)](https://vannmiljo.miljodirektoratet.no)

Nødvendige tillatelser må innhentes i forkant av undersøkelsene.

Klage

Dette vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter at dette brevet ble mottatt, jf. Forvaltningsloven §§ 28 og 29. Eventuell klage sendes til Statsforvalteren.

Med hilsen

Anne Sundet Tangen (e.f.)
underdirektør
Klima- og miljøavdelingen

Hedda Auestad Nilsen
rådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Miljødirektoratet	Postboks 5672 Torgarden	7485	TRONDHEIM
Trøndelag fylkeskommune	Fylkets hus, Postboks 2560	7735	STEINKJER
Selbu kommune	Gjelbakken 15	7580	SELBU
Norges vassdrags- og energidirektorat	Postboks 5091	0301	OSLO
Therese Smelror Løkken			
Sivert Dahlen Lund			